

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/300/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4107899853
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2017:4107899853.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a členiek senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Sone Vackovej, v právnej veci žalobcu: N. Q., nar. XX. XX. XXXX, bydliskom U. XXX, toho času nachádzajúci sa v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Ilava, so sídlom Ilava, Mierové námestie 1, IČO: 00 738 344, zastúpený JUDr. Mariánom Mackom, advokát, so sídlom Nitra, Kocelova 2, proti žalovaným: 1. Štát - Slovenská republika, v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Bratislava, Župné námestie 13, 2. Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže, so sídlom Bratislava, Šagátova 1, IČO: 00 212 008, 3. Ústav na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody v Nitre, so sídlom Nitra, Cintorínska 3, IČO: 00 738 280, 4. Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Leopoldov, so sídlom Leopoldov, Gucmanová 19, IČO: 00 738 271, 5. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Bratislava, Župné námestie 13, IČO: 00 166 073, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 30. septembra 2016 č.k. 17C/60/2007-784, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie z r u š u j e a v e c m u v r a c í a n a ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie v celom rozsahu zamietol žalobu žalobcu. Žalovaným v 1., 2., 4. a 5. rade priznal plnú náhradu trov konania. Žalovanému v 3. rade náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ustanovenia čl. 19 ods. 1 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky § 1 ods. 1, 2, § 3 ods. 2, § 18 ods. 1, 2 zákona č. 58/1969 Zb. zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, § 11, § 13 ods. 1, 2, 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník a § 232 ods. 3, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný súdny poriadok. Žalobca sa pôvodne žalobou domáhal proti žalovanému v 3. rade zaplata sumy vo výške 313.100.000,- Sk (10.393.015,99 eura) z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím alebo nesprávnym právnym postupom štátu. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca v konaní ako žalovaných označil žalovaných v 1. až 5. rade, súd prvej inštancie z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie žalovaných v celom rozsahu zamietol. Súd uviedol, že je pravdou, že žalobca vo svojich všetkých podaniach ako žalovaného v 1. rade označoval Štát - Slovenská republika, v zastúpení Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (pričom žaloba bola podaná len proti Ústavu na výkon väzby, Nitra), avšak ani v jednom zo svojich písomných podaní nežiadal takto označeného žalovaného pribrať do konania za stranu sporu.

2. Žalobca napadol rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku o zamietnutí žaloby a v časti výroku o priznaní náhrady trov žalovaným v 1., 2., 4. a 5. rade odvolaním podaným v zákonnej lehote. Nestotožnil sa s názorom súdu, že žaloba nesmerovala proti tomu, kto bol vo veci pasívne legitimovaný, pretože súd konal so žalovaným v 1. rade, ktorý je Štát - Slovenská republika. Na pojednávaní sa zúčastňovali zástupcovia štátu a súd tento subjekt uvádzal vo svojich rozhodnutiach ako stranu sporu.

Demonštratívne spomenul 10 uznesení súdu prvej inštancie. Žalovaný v 1. rade robil v konaní procesné úkony, zúčastňoval sa pojednávaní, podával písomné vyjadrenia. Skutočnosť, že v priebehu konania boli za strany sporu (účastníkov konania) súdom označované viaceré subjekty, ktorých vstup a vystúpenie z konania neboli procesne vyriešené. Predovšetkým štát, ktorý mal byť podľa súdu žalovaným a žaloba bola zamietnutá z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie, mala podľa žalobcu za následok takú vadu napadnutého rozsudku, že spôsobovala jeho nepreskúmateľnosť. Ďalej poukázal na to, že vo veci nebolo vykonané dokazovanie. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. K odvolaniu žalobcu sa podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 19. 06. 2017 vyjadril žalovaný v 2. rade. Uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku. Pridržiaval sa všetkých svojich ústnych vyjadrení v priebehu pojednávaní, ako aj svojich písomných vyjadrení k žalobe. V konaní vzniesol námietku premlčania žalobcom uplatňovaných nárokov a námietku nedostatku svojej pasívnej vecnej legitímácie. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

4. Podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 26.06.2017 sa k odvolaniu žalobcu vyjadril aj žalovaný v 4. rade. Pridržiaval sa svojich písomných a ústnych vyjadrení, ktoré poskytol v priebehu konania a pojednávaní. V plnom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku.

5. Ostatní žalovaní sa k podanému odvolaniu žalobcu nevyjadrili.

6. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote, preskúmal napadnuté rozhodnutie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP), prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a vec súdu prvej inštancie v súlade s § 391 ods. 1 CSP vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. V danej právnej veci bolo z predloženého spisu zrejmé, že súdne konanie sa začalo dorúčením žaloby žalobcu dňa 10. 12. 2003 súdu prvej inštancie. Ako žalovaného označil v žalobe Ústav na výkon väzby, Cintorínska 3, Nitra. Domáhal sa zaplata sumy 313.100.000,- Sk (10.389.696,61 eura) z titulu nemajetkovej ujmy, ktorá mu mala byť spôsobená viacerými porušeniami jeho práv počas pobytu vo väzbe, ďalej z titulu zničenia jeho majetku a poškodenia jeho zdravia. Uznesením súdu prvej inštancie zo dňa 17. 12. 2003 č.k. 11Nc 5068/03-11 bol žalobca vyzvaný, aby v lehote 10 dní od doručenia výzvy odstránil nedostatky podanej žaloby, ktoré spočívali v nedostatočnom počte jej podaných rovnopisov, v nedostatočnom označení strán sporu a v nepredložení listinných dôkazov na podporu v žalobe uvedených tvrdení. Žalobca na výzvu odpovedal dňa 27.02.2004, avšak nakoľko žalobu nedoplnil v zmysle výzvy, súd uznesením zo dňa 21. 04. 2004 č.k. 11NC5068/03-23 žalobu odmietol a žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania. Proti tomuto uzneseniu doručil dňa 12. 05. 2004 žalobca súdu odvolanie, o ktorom odvolací súd rozhodol uznesením zo dňa 12. 10. 2004 č.k. 6Co/187/2004-29 tak, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zrušil, nakoľko neboli splnené zákonné dôvody na odmietnutie žaloby žalobcu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dňa 01. 03. 2007 bol spis súdu prvej inštancie sp.zn. 11Nc/5068/2003 prevedený do oddelenia Občianskoprávne veci, kde mu bola pridelená sp.zn. 17C/60/2007.

8. Dňa 03. 01. 2008 doručil žalobca súdu prvej inštancie písomné podanie označené ako „žaloba o ochranu osobnosti a zaplata nemajetkovej ujmy 313.000.000,- Sk“, v prepočte 10.389.696,61 eura. Ako žalovanú označil iba Slovenskú republiku, v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (SR). Žiadal, aby žalovaná zverejnila ospravedlňujúci text v denníku s celoštátnou pôsobnosťou dvakrát za sebou s odstupom jedného mesiaca a aby zaplatila žalobcovi nemajetkovú ujmu v spomínanej sume do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Pod č. I. 105 sa v spise nachádzala úprava súdu, podľa ktorej mala byť žaloba postúpená do veci vedenej pod sp.zn. 17C/60/2007, nakoľko sa jednalo o doplnenie pôvodnej žaloby a omylom bolo toto doplnenie zapísané ako nový návrh pod sp.zn. 10C/2/2008. Uznesením súdu prvej inštancie zo dňa 15. 01. 2008 č.k. 17C/60/2007-106 bola žalovaná vyzvaná, aby sa v lehote 15 dní od doručenia uznesenia vyjadrila k žalobe žalobcu. Dňa 11. 03. 2008 doručila súdu vyjadrenie k žalobe spolu s poverením jej štátnej zamestnankyne Mgr. S. D. zo dňa 05. 02. 2008 na zastupovanie v konaní. Nakoľko skutočností, ktoré žalobca v žalobe namietal, boli

v minulosti predmetom jeho sťažností adresovaných žalovanej, vyhodnotených ako neopodstatnené, nepovažovala za potrebné sa k žalobe vyjadrovať. Navrhla, aby súd žalobu ako nedôvodnú zamietol a nepriznal žalobcovi náhradu trov konania. Žalovaná si náhradu trov konania neuplatnila. Na výzvu súdu prvej inštancie predložila žalovaná spomínané sťažnosti žalobcu spolu s písomnosťami preukazujúcimi, ako boli sťažnosti vybavené.

9. Dňa 08. 08. 2008 doručil žalobcu súdu prvej inštancie čiastočné späťvzatie žaloby . Po novom okrem ospravedlnenia žiadal priznať nemajetkovú ujmu v sume 4.800.000,- Sk (159.330,81 eura). Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 19. 03. 2010 č.k. 17C/60/2007-258 vyzval žalobcu na doplnenie jeho žaloby zo dňa 10. 12. 2003. V záhlaví uznesenia uviedol ako žalovaného Slovenskú republiku v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti SR. Rovnako bol štát uvedený v záhlaví uznesenia súdu zo dňa 04. 10. 2010 č.k. 17C/60/2007-299, ktorým zamietol návrh Centra právnej pomoci ako ustanoveného zástupcu žalobcu na zrušenie uznesenia, ktorým bolo centrum ustanovené za zástupcu žalobcu.

10. Dňa 11.05.2011 doručil žalobca súdu prvej inštancie podanie označené ako „Upresnenie - úprava žalobného návrhu, a iné“, kde žalovaných označil nasledovne: 1. Štát - Slovenská republika, v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti SR, 2. Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže, Šagátova 1, Bratislava, 3. Ústav na výkon väzby, Cintorínska 3, Nitra, 4. Ústav na výkon väzby, Gučmanová 19, Leopoldov. Po novom žiadal písomné ospravedlnenie za porušenie jeho práv a zaplatenie sumy 50.000,- eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy a náhradu trov konania, všetko do 14 dní od právoplatnosti rozsudku. Uznesením zo dňa 30. 11. 2011 č.k. 17C/60/2007-326 zrušil súd prvej inštancie Centrum právnej pomoci ako zástupcu žalobcu v konaní a navrhovateľovi ustanovil za zástupcu advokáta JUDr. K. K.. V záhlaví súd opäť uviedol ako žalovaného iba Slovenskú republiku v zastúpení ministerstvom.

11. Podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 14. 08. 2012 navrhol žalobca, aby do konania popri žalovaných v 1 až 4. rade vstúpil ako žalovaný v 5. rade Ministerstvo spravodlivosti SR, Župné námestie 13, Bratislava. Žiadal, aby žalovaní v 1. až 5. rade boli zaviazaní ospravedlniť sa žalobcovi písomnou formou za porušenie jeho práv a zaplatiť mu sumu 50.000,- eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy a náhradu trov konania, to všetko do 14 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 23. 11. 2012 č.k. 17C/60/2007-344 rozhodol, že pripúšťa, aby do konania na strane žalovaných v 1. až 4. rade vstúpilo ako žalovaný v 5. rade Ministerstvo spravodlivosti SR. V záhlaví uznesenia uviedol žalovaných v 1. až 4. rade, pričom ako žalovaný v 1. rade bola opäť uvedený Štát - Slovenská republika v zastúpení ministerstvom. Podľa poštovej doručky bolo uznesenie doručované Slovenskej republike ako žalovanému v 1. rade, ako aj ministerstvu ako žalovanému v 5. rade, dvomi samostatnými poštovými zásielkami. Následne súd uznesením zo dňa 04. 02. 2013 č.k. 17C/60/2007-351 opravil záhlavie uznesenia č.k. 17C/60/2007-344 tak, že namiesto žalovaných v 1. až 5. rade v ňom uviedol už len žalovaného v 1. rade, ktorým bola Slovenská republika v zastúpení ministerstvom a žalovaného v 2. rade, ktorým bolo samotné ministerstvo. Iných žalovaných v záhlaví rozhodnutia súd neuviedol. Zároveň opravil ďalšiu chybu v písaní, keď ministerstvo pripustil ako účastníka konania, nie však už ako žalovaného v 5. rade, ale ako žalovaného v 2. rade. Uznesenie bolo doručované Slovenskej republike, ako aj ministerstvu, opäť dvomi poštovými zásielkami.

12. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 12. 07. 2013 č.k. 17C/60/2007-379 pripustil do konania Generálne riaditeľstvo zboru väzenskej a justičnej stráže ako žalovaného v 3. rade, Ústav na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody v Nitre ako žalovaného v 4. rade a Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Leopoldov ako žalovaného v 5. rade. Uznesenie opäť doručil aj Slovenskej republike, aj ministerstvu.

13. Dňa 25. 04. 2014 sa v danej veci konalo na súde prvej inštancie pojednávanie, na ktorom žalobca vzal svoju žalobu čiastočne späť v časti o zaplatenie sumy 99.372.64 eura. Naďalej žiadal o písomné ospravedlnenie žalovaných v 1. až 5. rade a o náhradu nemajetkovej ujmy žalovanými spoločne a nerozdielne v sume 50.000,- eur a o náhradu trov konania, tiež spoločne a nerozdielne. Súd uznesením zo dňa 25. 04. 2014 č.k. 17C/60/2007-679 v späťvzatej časti konanie zastavil. Na pojednávanie bol žalovaný v 1. rade (Slovenská republika) a žalovaný v 2. rade (v tom čase tak bolo označované ministerstvo, neskôr označované ako žalovaný v 5. rade) predvolávaný dvomi samostatným poštovými zásielkami. Vo veci sa konalo niekoľko ďalších pojednávaní (16. 07. 2014, 15. 10. 2014, 19. 01. 2015, 15. 02. 2016, 18. 05. 2016, 25. 07. 2016, 30. 09. 2016), z ktorých sa žalovaný v 1. rade a žalovaný v 2. rade (resp. 5. rade) písomne ospravedlnili, resp. sa ich riadne obaja zúčastnili a boli riadne predvolávaní

samostatnými poštovými zásielkami. V zápisniciach z pojednávani boli vždy uvedení žalovaní v 1. až 5. rade, vrátane Slovenskej republiky v zastúpení ministerstvom a samotného ministerstva.

14. Dňa 18. 07. 2014 sa k žalobe písomne vyjadrila Slovenská republika v zastúpení ministerstvom. Vzniesla hmotnoprávnu námietku premlčania uplatňovaného nároku žalobcu a navrhla, aby súd žalobu zamietol. Spochybnila svoju pasívnu vecnú legitimitáciu s poukázaním na to, že k údajnému neoprávnenému zásahu do práv žalobcu malo prísť príslušníkmi Zboru väzenskej a justičnej stráže Ústavu na výkon väzby Nitra, resp. zo strany samotného ústavu. V rovnaký deň doručilo súdu samostatné vyjadrenie aj ministerstvo ako žalovaný v 5. rade (ministerstvo). Rovnako hmotnoprávnou námietkou namietol premlčanie uplatňovaného nároku a namietol nedostatok svojej pasívnej vecnej legitimitácie z dôvodu, že štát zodpovedá za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Hmotnoprávne námietky premlčania vzniesli v konaní postupne aj ostatní žalovaní vo svojich písomných vyjadreniach doručených súdu prvej inštancie.

15. Dňa 30. 07. 2014 doručil žalobca súdu prvej inštancie podanie označené ako „oprava petitu“. Po novom žiadal samostatné písomné ospravedlnenia všetkých žalovaných za rôzne jednotlivo vymenované zásahy do jeho práv, náhradu nemajetkovej ujmy v sume 50.000,- eur a náhradu trov, to všetko do žalovaných spoločne a nerozdielne do 3dní od právoplatnosti rozsudku. Uznesením zo dňa 27. 08. 2014 č.k. 17C/60/2007-478 pripustil súd prvej inštancie zmenu petitu. Následne uznesením zo dňa 11. 02. 2015 č.k. 17c/60/2007-510 vyzval žalobcu vo vzťahu k oprave petitu, ktorú už predtým uznesením pripustil, aby doplnil svoje podanie tak, aby bolo zrozumiteľné a vykonateľné. Žalobca svoje podanie doplnil dňa 18. 03. 2015 a súd uznesením zo dňa 23. 06. 2016 č.k. 17C/60/2007-735 opätovne pripustil zmenu petitu žaloby v znení doplneného podania. Po vykonaní spomínaných pojednávani súd prvej inštancie rozhodol napadnutým rozsudkom vo veci samej a žalobu, ktorou si žalobca uplatňoval svoj nárok v zmysle ustanovení zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník a zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, zamietol.

16. Podľa čl. 144 ods. 1 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

18. Podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

19. Podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach, každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti.

20. Podľa § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

21. Podľa § 470 ods. 2 CSP, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom

prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

22. Civilný sporový poriadok, ktorý bol prijatý zákonom č. 160/2015 Z.z. a nadobudol účinnosť 01. 07. 2016, vychádza z princípu aplikácie procesných noriem v ňom obsiahnutých na všetky konania, teda aj na tie, ktoré boli začaté pred dňom jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 1 a 2 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

23. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

24. Podľa § 21 ods. 2 prvá veta zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“), za štát pred súdom koná štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu.

25. Podľa § 43 ods. 1 OSP, sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní. V uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať. Ak ide o podanie, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania, odošle súd uznesenie do 60 dní od doručenia takéhoto podania

26. Podľa § 92 ods. 1 OSP, Na návrh účastníka môže súd pripustiť, aby do konania vstúpil ďalší účastník. Súhlas toho, kto má takto do konania vstúpiť, je potrebný, ak má vystupovať na strane navrhovateľa.

27. Podľa § 129 CSP, ak ide o podanie vo veci samej alebo návrh na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia, z ktorého nie je zrejmé, čoho sa týka a čo sa ním sleduje, alebo ide o podanie neúplné alebo nezrozumiteľné, súd vyzve toho, kto podanie urobil, aby podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní.

28. Podľa § 135 ods. 1 CSP, ak je stranou štát, v žalobe sa označuje uvedením jeho názvu a názvu štátneho orgánu alebo právnickej osoby, ktorá za štát koná.

29. V rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 362/2017 ústavný súd s dopadom na spory týkajúce sa zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci uviedol, že v sporoch tejto povahy „judikátnym smerovaním je dôsledné využívanie poučovacej povinnosti. Zvlášť je to namieste pri náhradách škody za nezákonné zásahy do osobnej slobody“. V inom rozhodnutí (sp. zn. II. ÚS 675/2016) ústavný súd uzavrel, že ak bol žalobcom v žalobe o náhradu škody ako žalovaný označený len orgán oprávnený v mene štátu konať (Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky), pričom z iných častí žaloby zjavne vyplývalo, že smeruje proti štátu, bolo povinnosťou konajúceho všeobecného súdu žalobcu vyzvať na odstránenie vady žaloby spočívajúcej v jej nezrozumiteľnosti z dôvodu neurčitosti.

30. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 14. 09. 2017 sp.zn. 3 Cdo 148/2017, ktorým rozhodol o zrušení napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, uviedol, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala náhrady škody, ktorá jej mala byť spôsobená nesprávnym úradným postupom orgánov (štátu) činných v trestnom konaní. Z odôvodnenia žaloby vyplývalo, že svoj nárok vyvodzovala zo zákonov, ktoré upravujú zodpovednosť (štátu) za škodu spôsobenú pri výkone štátnej (verejnej) moci. Žalobkyňa v žalobe označila za žalovaného Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, aj keď z obsahu jej žaloby (posudzujúc tejto procesný úkon podľa jeho obsahu) bolo zrejmé, že uplatnila nárok na náhradu škody titulom zodpovednosti štátu. Z uvedeného nepochybne vyplýval zjavný rozpor medzi skutkovým a právnym odôvodnením žaloby, ktorou bol uplatnený nárok proti štátu, a označením žalovaného, ktorý v takýchto prípadoch je len orgánom konajúcim za štát. V zmysle § 43 ods. 1 OSP mal uvedený rozpor viesť súd prvej inštancie k tomu, aby žalobkyňu poučil o tom, že jej žaloba je vadná (vnútorne rozporná) a vyzval ju, aby v určenej lehote odstránila túto vadu žaloby.

31. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a po oboznámení sa s predloženým spisom dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné z dôvodu jeho

nepreskúmateľnosti, nezrozumiteľnosti, zmätočnosti a výraznému rozporu s elementárnymi princípmi logiky, procesného a hmotného práva zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súd prvej inštancie odôvodnil zamietnutie žaloby žalobcu nedostatkom pasívnej vecnej legitímácie žalovaných v 1 až 5. rade. Tvrdil, že žalovaným v danom konaní mal byť štát, ktorému ako jedinému svedčila pasívne vecná legitímácia a žalobca nikdy vo svojich podaniach nežiadal takto označeného žalovaného pribrať do konania za stranu sporu (účastníka konania). Zo súdneho spisu je zrejmé, že konanie sa začalo dňa 10. 12. 2003 doručením žaloby súdu prvej inštancie. V žalobe bol ako žalovaný označený Ústav na výkon väzby, Cintorínska 3, Nitra. Žalobca následne dňa 03. 01. 2008 doručil súdu prvej inštancie podanie opäť označené ako žaloba s rovnakým predmetom konania, avšak ako žalovaného označil Slovenskú republiku, v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky. Bol to súd prvej inštancie, kto toto podanie vyhodnotil ako doplnenie žaloby z roku 2003 a od tohto momentu konal iba so Slovenskou republikou. S Ústavom na výkon väzby a Ústavom na výkon trestu odňatia slobody v Nitre konať prestal. Až následne v priebehu niekoľkých rokov začal súd na základne písomných podaní žalobcu konať aj s ďalšími žalovanými. Ak si súd prvej inštancie vložil podľa obsahu žalobu z roku 2008 ako doplnenie žaloby z roku 2003, je nepochopiteľné, prečo súd prvej inštancie nekonal so Slovenskou republikou a zároveň aj s Ústavom na výkon väzby a Ústavom na výkon trestu odňatia slobody v Nitre, ale iba so Slovenskou republikou. Následne po takmer 9 rokoch dospel v napadnutom rozsudku súd prvej inštancie k záveru, že Slovenská republika nebola nikdy stranou sporu a žalobu zamietol napriek tvrdeniu, že pasívne vecná legitímácia svedčila práve iba Slovenskej republiky. Dovtedy boli Slovenskej republike súdom doručované všetky písomnosti strán sporu, všetky súdom vydané uznesenia, výzvy, predvolania na pojednávania a iné písomnosti. Je nepochopiteľné, prečo, ak mal súd prvej inštancie za to, že Slovenská republika nie je v konaní žalovaným v 1. rade, s ním toľké roky konal ako so stranou sporu, prijímal od nej vyjadrenia k žalobe a vyzýval ju na úkony v konaní. Ak by súd postupoval v súlade s v tom čase platným a účinným znením Občianskeho súdneho poriadku, mal si z dôvodu, že žalobca si uplatňoval nárok z titulu zodpovednosti štátu za údajný zásah do jeho práv ustáliť okruh strán sporu (účastníkov konania) a poučiť žalobcu, že jeho žaloba trpí vadami a vyzvať ho, aby vady v súdom stanovenej lehote odstránil. Tým mohol súd prvej inštancie predísť takémuto závažnému pochybeniu v dôsledku zanedbania poučovacej povinnosti, ktorým došlo k porušeniu práv žalobcu na spravodlivý súdny proces v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach. Rovnako neprípustné je, aby súd prvej inštancie uznesením najprv pripustil vstup do konania žalovaných v 2., 3. a 4. rade, potom s nimi rok nekonal a následne ich opäť uzneseniami postupne pripúšťal do konania. Raz ich pritom označuje za žalovaných v 2., 3. a 4. rade, inokedy zas za žalovaných v 3., 4. a 5. rade a následne opäť v 2., 3. a 4. rade.

32. Neuniklo pozornosti odvolacieho súdu, že žalovaní postupne v konaní vznášali hmotnoprávnu námietku premlčania žalobcom uplatňovaného nároku, či už formou písomného podania alebo ústneho vyjadrenia počas pojednávania. Súd prvej inštancie sa s nimi žiadnym spôsobom nevysporiadal. Nie je zrejmé, či súd na vznesené námietky prihliadal alebo pre aké dôvody na ne neprihliadal. Vysporiadanie sa s týmito námietkami pritom mohlo byť kľúčové pre právne posúdenie veci a mohlo prípadne zabrániť dlhoročnému súdному konaniu. Taktiež nebolo odvolaciemu súdu zrejmé, či mal súd vyjasnenú otázku, o čom vlastne koná. Signifikantným príkladom bola procesný postup súdu prvej inštancie, ktorý najprv uznesením zo dňa 27. 08. 2014 č.k. 17C/60/2007-478 pripustil zmenu petitu žaloby na základe písomného návrhu žalobcu. Následne po uplynutí polročného obdobia uznesením zo dňa 11. 02. 2015 č.k. 17c/60/2007-510 vyzval žalobcu vo vzťahu k zmene petitu, ktorú už predtým uznesením právoplatne pripustil, aby doplnil svoje podanie tak, aby bolo zrozumiteľné a vykonateľné. Žalobca svoje podanie doplnil dňa 18. 03. 2015 a súd uznesením zo dňa 23. 06. 2016 č.k. 17C/60/2007-735 opätovne pripustil zmenu petitu žaloby v znení doplneného podania. Je neprípustné a v rozpore s princípmi právneho štátu, najmä s princípom právnej istoty a princípom prekážky právoplatne rozhodnutej veci (právoplatne rozhodnuté o zmene petitu žaloby), aby odvolací súd najprv právoplatne pripustil zmenu petitu a po pol roku vo vzťahu k tomu istému návrhu na zmenu petitu, o ktorom už rozhodol, zaujme postoj, že je zmätočný a nezrozumiteľný. Odvolací súd poukazuje aj na skutočnosť, že súd prvej inštancie vyzýval žalobcu na odstránenie väd žaloby podanej v roku 10. 12. 2003 až uznesením zo dňa 19. 03. 2010, teda takmer sedem rokov po podaní žaloby.

33. Na základe uvedených skutočností dospel odvolací súd záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie bolo potrebné v zmysle § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

34. V ďalšom konaní súd prvej inštancie preskúma, komu zo žalovaných svedčí pasívna vecná legitímácia. Ustáli si okruh strán sporu, a teda, kto zo žalovaných je a kto nie je stranou sporu. Vysporiada sa so vzťahom žaloby doručenej súdu prvej inštancie dňa 03. 01. 2008 k žalobe doručenej súdu dňa 10. 12. 2003. Ozrejmi si otázku, o čom sa vlastne vo veci po všetkých čiastočných späťvzatiach žaloby a zmenách a opravách petitu koná. V neposlednom rade sa vysporiada so vzneseným námietkami premĺčania žalovaných voči žalobcom uplatňovanému nároku a so skutočnosťami uvedenými v odvolaní žalobcu proti napadnutému rozsudku. Následne vo veci rozhodne dôsledne dbajúc na splnenie podmienok konania, procesnú čistotu a riadne hmotnoprávne posúdenie veci.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).